

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Ойын арқылы оқыту: балабақшадағы тиімді тәсілдер

ЖАРИЯЛАНДЫ 11.01.2026	ТІРЕК СӨЗДЕР әлеуметтік-эмоционалдық дағдылар, дамытушы орта, дидактикалық ойын, инклюзивті білім беру, мектепке дейінгі тәрбие, ойын арқылы оқыту, педагогикалық мониторинг, сюжеттік-рөлдік ойын	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/186519/
---------------------------------	--	---

Жұмабай Арайгүл Жұмабайқызы

Тәрбиеші

Аннотация

Бұл мақалада мектепке дейінгі білім беру кеңістігінде ойын арқылы оқытудың ғылыми-әдіснамалық мәні, оның баланың тұлғалық, әлеуметтік-эмоционалдық, танымдық және тілдік дамуына ықпал ететін тиімді тәсілдері қарастырылады. Ойын – балабақша жасындағы баланың жетекші әрекеті ретінде білім мазмұнын табиғи қабылдауға, тәжірибені әрекет үстінде игеруге және қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Мақалада ойынның педагогикалық әлеуеті, ойын түрлерін мақсатқа сай ұйымдастыру, дамытушы ортаны жобалау, тәрбиешінің кәсіби ұстанымы, инклюзивті тәжірибеде ойын әдістерін бейімдеу, сондай-ақ оқу жетістіктерін байқау мен мониторинг жүргізудің педагогикалық логикасы кеңінен сипатталады. Талдау нәтижесінде ойын технологияларын жүйелі жоспарлау мен рефлексияға негіздеу, бала бастамасын қолдау және отбасымен серіктестік құру балабақшадағы оқу-тәрбие процесінің сапасын арттыратыны пайымдалады.

Кілт сөздер: ойын арқылы оқыту, мектепке дейінгі тәрбие, дидактикалық ойын, сюжеттік-рөлдік ойын, дамытушы орта, әлеуметтік-эмоционалдық дағдылар, инклюзивті білім беру, педагогикалық мониторинг.

Кіріспе

Мектепке дейінгі кезең – баланың өмірлік тәжірибесі, мінез-құлық үлгілері, тілдік қарым-қатынас дағдылары, эмоционалдық өзін-өзі реттеуі және танымдық қызығушылығы қарқынды қалыптасатын ерекше уақыт аралығы. Осы жастағы баланы

ұзақ уақыт бойы бірсарынды түсіндіру, формалды жаттықтыру арқылы оқыту табиғатына сәйкес келмейді, өйткені бала әлемді ең алдымен әрекет арқылы, сезімдік қабылдау арқылы және әлеуметтік қарым-қатынас арқылы таниды. Сондықтан балабақшадағы тиімді педагогикалық шешімдердің бірі – ойын арқылы оқытуды мақсатты түрде ұйымдастыру, яғни білім мазмұнын ойын логикасына енгізіп, бала үшін табиғи, мағыналы және эмоциялық жағынан тартымды орта қалыптастыру. Ойын педагогикасы баланың еркіндігін сақтай отырып, тәрбие мақсатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді: бала ойнай жүріп салыстырады, байқайды, тілдеседі, келіседі, жоспарлайды, қателеседі, түзетеді, нәтижеге жетеді, ал осының бәрі оның «оқып жатырмын» деген қысымсыз-ақ оқуға деген ішкі мотивациясын қалыптастырады.

Ойын арқылы оқыту тек «көңіл көтеру» деңгейінде қалмауы тиіс, ол – мазмұны, мақсаты, ұйымдастыру шарттары және педагогикалық бақылау құралдары бар тұтас технологиялық үдеріс. Мұнда тәрбиеші ойынның табиғилығын бұзбай, оқыту міндетін нәзік енгізетін кәсіби модератор рөлін атқарады: бала таңдауы мен бастамасын сыйлай отырып, ойын кеңістігін дамуға бағыттайды, сұрақ қою арқылы ойлауды белсендіреді, материалды ұсыну арқылы зерттеушілік қызығушылықты оятады, әлеуметтік жағдаяттар арқылы мінез-құлық нормаларын меңгертеді. Демек, ойын арқылы оқыту балабақша тәжірибесінде әдістемелік тұрғыдан негізделген, жүйелі, жоспарлы және нәтижеге бағытталған педагогикалық тәсіл ретінде қарастырылғанда ғана өзінің жоғары тиімділігін көрсетеді.

Ойын арқылы оқытудың теориялық-әдіснамалық негіздері

Ойын арқылы оқытудың ғылыми негізін түсіну үшін алдымен ойынның баланың психикалық дамуы мен әлеуметтенуіндегі жетекші қызметін ескеру қажет, өйткені ойын – баланың ішкі қажеттіліктерінен туындайтын, қиял мен әрекетті біріктіретін, әлеуметтік рөлдер мен ережелерді тәжірибеде сынайтын ерекше феномен. Ойын барысында бала өзінің «менін» қауіпсіз ортада көрсетеді: бастама көтереді, шешім қабылдайды, эмоциясын білдіреді, басқа баланың сезімін таниды, келіссөз жүргізеді, дау-дамайды реттеуге тырысады, осылайша әлеуметтік тәжірибені біртіндеп меңгереді. Теориялық тұрғыдан алғанда, ойын оқу әрекетінің алғышарттарын қалыптастыратын құрал ретінде бағаланады, себебі ол зейін тұрақтылығын, есте сақтау тәсілдерін, мақсат қою мен жоспарлау дағдыларын, тілдік құралдарды қолдануды және қарапайым рефлексияны табиғи жолмен дамытады.

Әдіснамалық деңгейде ойын арқылы оқыту баланың жас ерекшелігіне сай дамытушы ортаны құру, білім мазмұнын өмірлік жағдаяттарға жақындату және әрекетке негіздеу қағидаттарына сүйенеді. Бұл қағидаттар баланың білімді «дайын күйінде» қабылдауын емес, оны өз әрекеті арқылы «құрастыруын» көздейді, яғни педагогикалық нәтиже баланың жасаған таңдауы, қолданған тәсілі, қарым-қатынастағы ұстанымы және пайда болған өнімдері арқылы көрінеді. Ойынның маңызды сапасы – эмоциялық тартымдылық,

ал эмоция танымдық белсенділікті күшейтетін фактор болғандықтан, ойын арқылы оқытуда қызығушылық пен мағыналылық басты қозғаушы күшке айналады. Сонымен қатар ойын ортақ ережеге бағынуды үйрететіндіктен, өзін-өзі реттеу мен мінез-құлық мәдениетін қалыптастырудың табиғи алаңы ретінде тиімді, өйткені бала ережені сыртқы қысыммен емес, ойынның өзі «ұсынған» шарт ретінде қабылдап, сол шартты орындауға ішкі дайындық танытады.

Балабақшада қолданылатын ойын түрлері және олардың дидактикалық әлеуеті

Балабақша тәжірибесінде ойын түрлері көп болғанымен, олардың педагогикалық әлеуетін ашу үшін ойынның құрылымын, мақсатын және бала дамуына әсер ететін механизмін ескеру қажет. Дидактикалық ойындар оқу мазмұнын нақты әрекетке айналдырып, баланың түсінігін көрнекілік және тәжірибе арқылы бекітеді, өйткені мұнда тапсырма ойын ережесіне «жасырын» енгізіледі де, бала мақсатқа ұмтылған сайын білім элементтерін бірнеше рет қолдануға мәжбүр болады. Мұндай ойындарда салыстыру, топтастыру, сәйкестендіру, өлшеу, реттеу, дыбыстық талдау, сөздік қорды кеңейту сияқты танымдық операциялар бірізді орындалып, баланың ойлау икемділігі артады.

Сюжеттік-рөлдік ойындар әлеуметтік тәжірибені меңгертудің ең қуатты құралы ретінде ерекшеленеді, себебі бала «дәрігер», «сатушы», «қонақ», «тәрбиеші», «құрылысшы» сияқты рөлдерді ойнау арқылы қоғамдағы мінез-құлық нормаларын байқап қана қоймай, оны өз әрекетінде қайта жасайды. Рөлдік ойындарда тілдік қарым-қатынас табиғи түрде белсендіріледі: бала диалог құрады, өтініш айтады, келіседі, түсіндіреді, ал бұл сөйлеудің мәнерлілігі мен байланыстылығын арттырады. Құрылыс-конструкторлық ойындар кеңістік-уақыттық түсініктерді, жоспарлау қабілетін, қолдың ұсақ моторикасын және инженерлік ойлау алғышарттарын дамытады, өйткені бала нысанды құрастыру барысында өлшемді салыстырады, тұрақтылықты тексереді, қателікті табады және қайта құрастырады. Қимылды ойындар дене дамуына ғана емес, ереже сақтауға, өз әрекетін басқаруға, топпен келісуге және жеңісті де, жеңілісті де эмоциялық тұрғыда қабылдауға үйретеді, бұл әлеуметтік-эмоционалдық жетілудің маңызды құрамдасы болып саналады.

Осы ойын түрлерін педагогикалық тұрғыдан нәтижелі қолдану үшін ойын таңдауы кездейсоқ емес, нақты білімдік міндетке сәйкестендірілген болуы керек, яғни бір кезеңде тіл дамыту басым болса, рөлдік және тілдік ойындардың үлесі артып, келесі кезеңде логикалық операциялар күшейтілсе, дидактикалық және құрылыс ойындары жүйеленуі тиіс. Мұндай жүйелілік ойынның «өздігінен пайда болатын» әрекеттен «мақсатты дамытушы» әрекетке айналуына жағдай жасайды, ал баланың қызығушылығы сақталған күйде оқу нәтижесі тұрақты қалыптасады.

Ойын технологияларын ұйымдастырудың педагогикалық шарттары

Ойын арқылы оқытудың тиімділігі ең алдымен ұйымдастыру шарттарының сапасына тәуелді, өйткені ойынның табиғи ағымын сақтай отырып, білімдік мақсатқа жеткізу үшін педагогикалық орта нақты жоспарланған болуы қажет. Бірінші шарт – дамытушы заттық-кеңістіктік ортаны құру, яғни бала еркін таңдай алатын, қауіпсіз, қолжетімді материалдармен қамтылған және әртүрлі әрекетке шақыратын кеңістік болуы тиіс; мұнда ойыншықтардың саны емес, олардың функциялық мүмкіндігі, ашық құрылымды болуы және бірнеше сценарийге қолданылуы маңызды. Екінші шарт – ойын уақытын педагогикалық режиммен дұрыс үйлестіру, себебі ойын үздіксіз үзіліп қалса, бала сюжет құра алмайды, ал сюжет қалыптаспаса, рөлдік және танымдық тереңдік төмендейді; сондықтан ойынға жеткілікті уақыт беру – оқу нәтижесінің өзегіне айналады.

Үшінші шарт – ойын ережесін жас ерекшелігіне сай құру және күрделендіру, өйткені кіші жаста ереже қысқа әрі нақты болуы керек болса, ересек топтарда ережені балаға бірге құрастырту, оның орындалуын өзара бақылау және рөлдер арасындағы келісімді өздері реттеуге мүмкіндік беру арқылы дербестік пен жауапкершілік тәрбиеленеді. Төртінші шарт – тәрбиешінің ойынға қатысу стилі, өйткені педагог ойынға толық «басқарушы» ретінде кірсе, бала бастамасы бәсеңдейді, ал педагог мүлде араласпаса, ойын мазмұны жұтаңдап, қайталанатын стереотипке айналуы мүмкін; сондықтан тиімді тәсіл – педагогтің модераторлық қатысуы, яғни ол ойынға қажет материалды ұсынады, сұрақ қояды, күрделендіретін жағдаят енгізеді, бірақ шешімді балаға қалдырады.

Бесінші шарт – ойын арқылы оқытуда тілдік қолдауды жүйелеу, себебі көптеген ойын түрлерінде мәселе баланың «не ойнағанында» емес, «қалай сөйлескенінде» көрінеді; демек, жаңа сөздерді ойынның сюжетіне кіріктіру, этикеттік формаларды нақты жағдаятта қолдандыру, сөйлем құраудың үлгілерін табиғи түрде ұсыну және баланың сөзін қайталап түзету емес, кеңейтіп дамыту стратегиясы маңызды. Осы шарттар бір-бірімен байланысқанда ғана ойын педагогикалық технологияға айналып, баланың еркіндігі мен оқу мақсаты арасында тепе-теңдік сақталады.

Тәрбиеші құзыреттілігі және ойын ортасын жобалау мәдениеті

Ойын арқылы оқытудағы негізгі кәсіби фигура – тәрбиеші, өйткені ойын ортасын жобалау, ойын мазмұнын байыту және баланың дамуын байқап, дер кезінде қолдау көрсету педагогтің құзыреттілігіне тікелей қатысты. Тәрбиешінің құзыреттілігі тек ойын түрлерін білуімен шектелмейді, ол баланың жас және жеке ерекшелігін тану, топ динамикасын сезіну, конфликтіні басқару, қауіпсіздік пен еркіндікті қатар қамтамасыз ету, сондай-ақ ойын сценарийін оқу мазмұнына сәйкестендіру қабілеттерін қамтиды. Бұл жерде педагогикалық жоспарлау «тақырыпты түсіндіру» логикасымен емес, «ойын жағдаятын құрастыру» логикасымен жүреді: тәрбиеші бір тақырыпқа бірнеше ойын сценариін дайындап, балалардың қызығушылығына қарай таңдау ұсынады, ал оқу

мақсаты сол сценарийлердің ішкі құрылымына енгізіледі.

Ойын ортасын жобалау мәдениеті дегеніміз – кеңістікті тек әдемі безендіру емес, баланың дербес әрекетіне жағдай жасау, материалдың қолжетімділігін қамтамасыз ету, қозғалыс траекториясын ыңғайлау, тыныш және белсенді аймақтарды үйлестіру, сондай-ақ ойын материалдарын кезең-кезеңімен жаңарту арқылы қызығушылықты тұрақты ұстап тұру. Мұнда «шамадан тыс дайын» ойыншықтар баланың қиялын шектеп қоюы мүмкін екенін ескерген жөн, сондықтан құрастыруға, өзгертуге, түрлендіруге болатын ашық материалдар (құрылыс бөлшектері, табиғи материалдар, рөлдік атрибуттар) баланың шығармашылығын күшейтеді.

Тәрбиешінің кәсіби рефлексиясы да маңызды, өйткені ойыннан кейінгі қысқа талқылау, балалардың сезімін атау, қандай ереже ұнағанын сұрау, келесіде нені өзгерткісі келетінін тыңдау арқылы бала өзін-өзі тануға, өзгені тыңдауға және әрекетінің салдарын байқауға үйренеді, ал бұл мектепке дейінгі кезеңде қалыптасатын метатану алғышарттарының бірі болып табылады. Нәтижесінде құзыретті тәрбиеші ойынның табиғи қуатын сақтай отырып, оны дамытушы және тәрбиелеуші күшке айналдырады, яғни ойын баланың жеке тәжірибесін байытатын мәдени-педагогикалық кеңістік ретінде орнығады.

Инклюзивті практикадағы ойын және жеке білім беру қажеттіліктерін ескеру

Балабақшадағы ойын арқылы оқытуды инклюзивті тұрғыдан қарастыру – қазіргі білім беру талаптарының маңызды бағыты, өйткені әр бала ойынға әртүрлі қарқынмен, әртүрлі сезімталдықпен және әртүрлі коммуникативтік дайындықпен қатысады. Инклюзивті ортада ойын баланың әлеуметтенуіне табиғи мүмкіндік береді, себебі ойын жағдайында бала өзін қауіпсіз сезініп, қателесуден қорықпайды, ал құрдастарымен әрекеттесу барысында өз мүмкіндігін байқап, қолдау қабылдауға үйренеді. Бірақ мұнда негізгі қағида – бәріне бірдей ойын емес, әр балаға қолжетімді ойын ұйымдастыру, яғни ережені жеңілдету немесе күрделендіру, уақытты бейімдеу, рөлдерді қайта бөлу, көрнекілік пен сенсорлық қолдауды күшейту сияқты педагогикалық бейімдеу қажет.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін ойын тапсырмасы өте нақты, қадамдары түсінікті және нәтижесі бірден байқалатын болғанда тиімділігі артады, өйткені мұндай құрылым балаға табыс тәжірибесін береді, ал табыс тәжірибесі өз кезегінде мотивация мен әлеуметтік батылдықты күшейтеді. Сонымен қатар инклюзивті топта құрдастардың қолдауын ұйымдастыру – ойынның қуатты ресурсы, себебі балалар бір-біріне үлгі болып, бірлескен әрекет арқылы эмпатия, шыдамдылық, кезек күту, келісу сияқты әлеуметтік дағдыларды меңгереді. Педагог бұл үдерісте «көмекші» баланы бөліп көрсетуге емес, ойын құрылымын бәріне ортақ әрі әділ етуге, әркімнің қатысуын мағыналы етуге назар аударады, сонда инклюзия формалды қағида емес, күнделікті

тәжірибеге айналады.

Ойын арқылы оқытуда жеке ерекшеліктерді ескерудің тағы бір маңызды тұсы – сенсорлық және эмоциялық жүктемені реттеу, өйткені кейбір балаларға шу, қозғалыс көп орта қиын болуы мүмкін; мұндайда тыныш аймақ, жеке рөл, қысқа тапсырма немесе визуалды жоспар ойынға қатысуды жеңілдетеді. Сөйтіп, ойын инклюзивті балабақшада тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ететін әмбебап педагогикалық тәсіл бола алады, бірақ ол үшін педагогикалық бейімдеу мәдениеті, командалық жұмыс және жүйелі бақылау қажет.

Нәтижені бақылау және педагогикалық мониторинг: ойын үдерісін бағалау логикасы

Ойын арқылы оқытуда бағалау мәселесі дәстүрлі «дұрыс-бұрыс» өлшемімен шектелмейді, өйткені ойынның өзі – үдеріс, ал үдерісте баланың дамуы әрекет стилінен, қарым-қатынасынан, қолданған стратегиясынан және табандылығынан көрінеді. Сондықтан балабақшада нәтижені бақылау ең алдымен педагогикалық байқауға сүйенеді: тәрбиеші баланың ойынға қосылу деңгейін, рөлді ұстай алуын, ережені сақтауын, тілдік белсенділігін, өз эмоциясын реттеуін, құрдаспен келісімге келуін және қиындыққа реакциясын жүйелі түрде байқап, қысқа жазбалар арқылы тіркеп отырады. Мұндай мониторинг бақылаудың қатаң формасы емес, баланың келесі қадамын дұрыс жоспарлауға көмектесетін кәсіби құрал ретінде қарастырылғанда тиімді болады, өйткені педагог қай дағдыны күшейту керегін, қай балаға қандай қолдау қажет екенін және қандай ойын түрі белгілі бір топта жақсы нәтиже беретінін нақтырақ түсінеді.

Ойын үдерісін бағалауда сапалық көрсеткіштер ерекше маңызды: мысалы, бала тапсырманы орындады ма дегеннен гөрі, тапсырманы қандай тәсілмен орындады, қанша рет қайталады, қателікке қалай қарады, көмекті қалай қабылдады, өз ойын қалай жеткізді деген сипаттамалық деректер педагогикалық тұрғыдан әлдеқайда құнды. Сонымен қатар нәтижені бақылау баланы салыстыруға емес, баланың өз ішкі динамикасын көруге бағытталуы тиіс, себебі мектепке дейінгі кезеңде даму қарқыны біркелкі емес, ал ойын арқылы оқытуда жеке прогресті сақтау баланың өзіндік бағасын қолдап, оқу мотивациясын әлсіретпейді.

Тағы бір маңызды қыр – тәрбиеші мониторингті ата-анамен серіктестікте қолданғанда, яғни баланың ойын арқылы үйренген дағдыларын отбасы жағдайында қолдайтын ұсыныстар берілгенде, баланың тәжірибесі үзілмей, тұрақты дамуға айналады. Осылайша ойын арқылы оқытудағы бағалау мәдениеті жазалау немесе таңбалау құралы емес, керісінше баланың мүмкіндігін ашуға қызмет ететін дамытушы педагогикалық практика ретінде орнығады.

Қорытынды

Ойын арқылы оқыту – балабақшадағы оқу-тәрбие үдерісін баланың жас ерекшелігіне сай ұйымдастырудың ғылыми негізделген әрі практикалық тұрғыдан нәтижелі жолы. Ойынның басты артықшылығы – баланың табиғи қызығушылығын сақтай отырып, білім мазмұнын әрекетке айналдыруы, әлеуметтік тәжірибені меңгертуі және эмоциялық қауіпсіз ортада өзін-өзі көрсетуге мүмкіндік беруі. Мақалада қарастырылғандай, ойын технологиялары тиімді болуы үшін ойын түрлері мақсатқа сай іріктеліп, дамытушы орта жоспарлы жобаланып, тәрбиешінің модераторлық қатысуы сақталып, тілдік қолдау мен әлеуметтік-эмоционалдық дағдыларды дамыту міндеттері ойын құрылымына нәзік енгізілуі қажет. Инклюзивті тәжірибеде ойын әдістерін бейімдеу әр баланың қатысуын қамтамасыз етіп, тең мүмкіндіктер мәдениетін күшейтеді, ал педагогикалық мониторинг ойын үдерісіндегі сапалық өзгерістерді байқап, келесі оқу қадамдарын дәл жоспарлауға көмектеседі. Демек, ойын арқылы оқыту балабақшада «әдіс» ретінде ғана емес, баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз ететін тұтас педагогикалық философия ретінде орныққанда, мектепке дейінгі білім сапасын арттырудың сенімді тетігіне айналады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы (1-қосымша: мектепке дейінгі стандарт). PDF:
<https://astana-modern.edu.kz/wp-content/uploads/2023/09/%D0%9C%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B5%D1%82%D1%82%D1%96%D0%BA-%D0%B6%D0%B0%D0%BB%D0%BF%D1%8B%D2%93%D0%B0-%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%82%D1%96-%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82-%D2%9A%D0%A0-%D0%9E%D2%9B%D1%83-%D0%B0%D2%93%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%83-%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%BD%D1%96%D2%A3-2022-%D0%B6%D1%8B%D0%BB%D2%93%D1%8B-3-%D1%82%D0%B0%D0%BC%D1%8B%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D2%93%D1%8B-348-%D0%B1%D2%B1%D0%B9%D1%80%D1%8B%D2%93%D1%8B%D0%BD%D0%B0-1-%D2%9B%D0%BE%D1%81%D1%8B%D0%BC%D1%88%D0%B0.pdf>
2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы № 422 бұйрығы. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы (қосымшасымен). PDF:

https://irrd.kz/sites/irrd.kz/uploads/docs/PRIKAZY/2022/kz_26102022.pdf

3. Балаларды ерте дамыту институты. Түрлі жас топтарында ойындарды ұйымдастыру және басшылық ету әдістемесі бойынша әдістемелік ұсынымдар. Астана, 2022. PDF:
https://irrd.kz/sites/irrd.kz/uploads/docs/metodicheskie_razrabotki/2022/mr_29092022.pdf
4. «Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталығы. Үш тілдегі дидактикалық ойындар жинағы: әдістемелік құрал. Астана, 2013. PDF:
https://irrd.kz/sites/irrd.kz/uploads/docs/metodicheskie_razrabotki/kaz/MP25_KAZ.pdf
5. «Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталығы. Мектеп жасына дейінгі балалардың біліктері мен дағдыларының дамуына мониторинг ұйымдастыру мен жүргізудің әдістемелік ұсынымдары. Нұр-Сұлтан, 2020. PDF:
<https://umckrg.gov.kz/files/loader/1615793310450.pdf>
6. Изат М.М. Мектеп жасына дейінгі ересек топ балаларының дамытушы ойындар арқылы зияткерлік дағдыларын дамыту (PhD диссертация). Алматы, 2025. PDF:
<https://www.kaznpu.kz/docs/docs/2025/izat/2.pdf>
7. Жақупова Д.С., Мырзагалиева Қ.Ж., Баймуратова А.К. Ойын технологияларын қолдану арқылы мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеу (мақала жинақ ішінде). PDF: <https://rmebrk.kz/journals/2349/17069.pdf>
8. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі. Тиісті үлгідегі және түрдегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы (мектепке дейінгі ұйымдарға қатысты типтік қағидалар топтамасы). PDF:
https://special-edu.kz/uploads/files/methodsdoc/2022/kz/%D2%AE%D0%BB%D0%B3%D1%96%D0%BB%D1%96%D0%BA%20%D2%9B%D0%B0%D2%93%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%80_31_08_22.pdf
9. Баймуратова А.Т., Самиева Г.Б. Мектепке дейінгі ұйымдарда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау жеке бағдарлама әзірлеу: әдістемелік нұсқаулық. Алматы, 2024. PDF:
<https://special-edu.kz/uploads/files/methodsdoc/2024/kz/%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%91%D0%B0%D0%B9%D0%BC%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B024.pdf>
10. UNICEF & The LEGO Foundation. Learning through Play: Strengthening learning through play in early childhood education programmes. PDF:
<https://www.unicef.org/media/107051/file/Learning-through-play.pdf>

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.